До

Научното жури създадено

съгласно Заповед № РД-09- 88
на Директора на ИДП при БАН

С Т А Н О В И Щ Е

От

Д.ю.н. Орлин Борисов

професор по МПП и Право на

ЕС в ЮФ на СУ „Св.Св. Климент

Охридски“

Относно: защита на дисертационния труд на Пламена Борисова Караиванова-Кобурова на тема „Взаимност и реторсия в международното частоно право“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“по професионално направление 3.6. Право (международно частно право)

Уважаеми членове на научното жури,

Пламена Борисова Караиванова-Кобурова е задочен докторант в секция „Международноправни науки“ в ИДП на БАН.

Докторантът е роден на 01.12.1978 г. в гр.Стара Загора.

През 1997 г. завършва гимназия с преподаване на чужди езици „Ромен Ролан“ гр.Стара Загора.

Завършва през 2005 г. ЮФ на СУ „Св.Св. Кл. Охридски“.

През 2002 г. придобива квалификацията „Магистър по международни отношиния“ от ЮФ на СУ „Св.Св. Климент Охридски“.

От 2011 до 2015 г. е задочен докторант по МЧП в ИДП при БАН. (Зачислена е със Заповед №119/21.07.2011г и отчислена със Заповед № РД-09-83/05.10.2015 )

От 24 .02.2003 г до момента рботи в МО, като последователно заема длъжностите: старши експерт; главен експерт; държавен експерт в дирекция „Отбранителна политика“-МО.

Представеният за рецензиране труд е в обем от 224 стр. (обхващащи Увод, три глави, 8 параграфа и 50 подпараграфа, Заключение и Библиография).

Темата на труда е много добре избрана и удачно съчетава публичноправните аспекти и частноправните аспекти на международното право.

В Първа глава Теоритични и исторически аспекти на проблема за взаимността в международното право, логично още в началото е изведено определение на понятието „взаимност“ в областта на международните отношения и са анализирани неговите характерни особености. Анализирани с научните концепции и изследванията в тази област на редица учени според които реципрочността има голямо значение за международното право. Подложени са на анализ трудовете и на авторите, оспорващи тезите на значението на взаимността в международната система.

Осъществен е също така и научен анализ на фундаментите на взаимността в международното частно право с характерни специфични за тях особености. В контекста на концепцията за взаимността в международното частно право научно са изследвани и определени класификации на различни учени. Подробно са анлизирани механизмите за установяване на видовете взаимност и тяхната практически приложимост.

Втора глава обхваща въпросите свързани със съвременните измерения на взаимността като правилно са изследвани съвременните аспекти на взаимността във глобализиращия се свят, водищи до промяна на разбирането за същността и функциите на взаимността относно признаването на чуждестранни съдебни решения, енергийния пазар и т.н. Научнообоснован е извода, че глобализацията променя и целите посредством които взаимността се прилага в международното частно право.

Авторът в своето монографично изследване обосновано от практико-приложна гледна точка приема, че тя се приема като основен принцип на режима на ГААТ и Световната търговска организация, наред с принципа на недискриминацията и е движещ фактор в процеса на търговската либерализация (като приема също така, че неразделна част от процеса на търговската либерализация е либерализацията на енергийния пазар, а неговото функциониране не е възможно без лоялна конкуренция).

Анализирани са подробно и разпоредбите на Третия енергиен пакет на ЕС и ролята на реципрочността при прилагането му (регламенти и директиви) и се подчертава, че основен доставчик на суровини за производство на енергия от ЕС за сега е руския енергиен сектор, който остава не особено привлекателен за европейски инвестиции. В това отношение научно-обосновано авторът приема препоръката, че

„взаимността да се използва за постигане на отстъпки, водещи до благоприятни предимства, а не за разменна монета в конфликти, които не могат да бъдат решени с правни средства“.

Авторът приема правилно научно-обоснования извод, че „глобализацията като процес често черпи стимул за развитие на реципрочността, а от друга страна връзките и зависимостите, които създава, дават нови роли и приложни полета на реципрочността, модифицират я, но не я изчерпват“.

Голяма научна и практико-приложна стойност представлява изследването в труда относно взаимността в източниците на действащото българско международно частно право , включващи норми относно взаимността, установяващи доколко институтът на взаимността е значим, в кои аспекти се откриват проявленията му и т.н.

На изследването на взаимност и реторсия е посветена глава Трета, в която е анализирана правната характеристика и проявните форми на реторсията в международното право както и положителната и отрицателната взаимност.

Научно-обосновано авторът извежда самостятелно определение на формата на отрицателната взаимност реторсията в международното частно право „ като ответен акт на дадена държава, която демонстрира не дружелюбно отношение или има противоправно поведение към първата страна като не зачита в достатъчна степен правата и интересите на нейните граждани и юридически лица или решенията на нейните съдилища и други органи“.

Специално внимание в труда се отделя на реторсията и нейното действие в материята относно частоправните отношения с международен елемент, както и отношенията между публичноправни субекти, имащи непосредствен ефект върху частноправни субекти, даващи основание да се разглежда като действие на публичноправен институт в международното частно право. В това отношение авторът извежда научно-обосновано определение за реторсията в МЧП и приема, че тя е инструмент, правна възможност, за защита от дискриминация на частноправните субекти на една държава в друга държава и нейната ефективност зависи от категории, които не са свързани пряко с международното право и т.н.

Представеният дисертационен труд като цяло има редица приноси, от които по-значими са:

- Трудът е първото задълбочено монографично изследване в българската юридическа литература;
- Трудът има определена не само научна, но и практико-приложна стойност за практикуващите юристи;
- Всеобхватното разглеждане на институтите взаимност и реторсия в теоритичен и практико-приложен аспект;
- Отграничаване на взаимността и реторсията в МЧП от тези в МПП;
- Анализа на актовете на взаимността в ЕС;

- Изследването на взаимността в източниците на българското международно частно право и др.

Наред с положителната страна следва да се отбележи, че са допуснати и някои незначителни слабости, които като цяло не развалят общото положително отношение към представения труд, като напр.:

- На места в труда е използвано наименованието „съглашение“ вместо използваното както е прието в българсаката юридическа литература „споразумение“, когато се обозначава даден международен акт като международен договор;
- На места автора вместо да разгледа определен въпрос в един параграф с дуги въпроси, разглежда този въпрос самостоятелно само в рамките на една страница (напр. Гл. I, § 1.1., Гл. II, § 1.5., Гл. § 2.6.5. и др.) в рамките на която е невъзможно осъществяването на задълбочено научно изследване;
- Не достатъчно задълбочено изследване на положителната взаимност (на отрицателна взаимност е отделен цял § 1. на Гл.III).

В заключение може да се приеме, че представеният научен труд отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, поради което убедено давам цялостна положителна оценка и предлагам на научното жури да присъди на Пламена Борисова Караиванова-Кобурова научната и образователна степен „доктор“ по право.

10 (01) 2016 г.

София автор на становището:

(проф. Д.ю.н. Орлин Борисов)